

Δελφοί: Συμπεράσματα του συνεδρίου της UNESCO για την Πολιτιστική και Φυσική Κληρονομιά

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Οι βασικές αρχές για τα επόμενα 50 χρόνια της Σύμβασης για την Παγκόσμια Κληρονομιά της [UNESCO](#) τέθηκαν στο Συνέδριο «Next 50: The Future of World Heritage in Challenging Times. Enhancing Resilience and Sustainability», το οποίο διοργάνωσε, στους [Δελφούς](#), το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού σε συνεργασία με το Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της [UNESCO](#), με αφορμή τον εορτασμό των 50 ετών από τη Σύμβαση για την Προστασία της [Πολιτιστικής](#) και

Φυσικής Κληρονομιάς (Παρίσι, 1972).

Στο Συνέδριο, την έναρξη των εργασιών του οποίου κήρυξε ο **Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης**, παρουσία της **Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνας Μενδώνη** και της **Γενικής Διευθύντριας της UNESCO Audrey Azoulay**, συμμετείχαν, με φυσική παρουσία, αξιωματούχοι της **UNESCO**, μέλη της **Επιτροπής Παγκόσμιας Κληρονομιάς**, εκπρόσωποι κρατών-μελών στη **Σύμβαση Παγκόσμιας Κληρονομιάς**, καθώς και τα συμβουλευτικά όργανα στη Σύμβαση, **ICOMOS**, **IUCN**, **ICCROM**, στελέχη του **ΥΠΠΟΑ**, ενώ περισσότερα από 2000 άτομα παρακολούθησαν τις εργασίες, από το YouTube του **ΥΠΠΟΑ**.

Όπως ανέφερε η **Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη**, «Το Συνέδριο των Δελφών αποτελεί μια ιστορική στιγμή για την παγκόσμια συνεργασία, με στόχο την προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς. Αναπτύχθηκαν προβληματισμοί και τέθηκαν ουσιαστικά ζητήματα για την προσαρμογή της Σύμβασης στις σύγχρονες προκλήσεις και για τη χάραξη της στρατηγικής στα επόμενα 50 χρόνια. Τα μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς αποτελούν στοιχεία ζωτικής σημασίας. Απαιτούν σύνθετες συνεργασίες και ολοκληρωμένη διαχείριση, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της κλιματικής κρίσης και του υπερτουρισμού. Η Ελλάδα έχει καταρτίσει σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης επί της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς. Η διαχείριση της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, ενόψει της κλιματικής αλλαγής, απαιτεί σχέδια διαχείρισης, τα οποία να περιλαμβάνουν πολλαπλά σενάρια, ώστε τα ίδια τα μνημεία να μπορούν να την αντιμετωπίσουν, καθώς οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής δεν είναι μεμονωμένες. Υπό αυτή την έννοια, οι ψηφιακές τεχνολογίες αποτελούν πολύτιμα εργαλεία για τον καθορισμό των κινδύνων σε επίπεδο τόπου, τον προσδιορισμό της τρωτότητας του τόπου, την αξιολόγηση σεναρίων και την ανάπτυξη μοντέλων διαχείρισης κινδύνων. Οι κατευθύνσεις του βιώσιμου τουρισμού, που συζητήθηκαν στο Συνέδριο, μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά σε ό,τι αφορά τους κινδύνους από το φαινόμενο του υπερτουρισμού, που καταπονεί, σε μεγάλο βαθμό, τα μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Απαιτείται η λήψη μέτρων οριοθέτησης και η θέσπιση πρακτικών ορθής διαχείρισης, που θα επιτρέπουν τη διαμόρφωση μιας συμβατής, ιδανικά συμβιωτικής, σχέσης και αλληλεπίδρασης μεταξύ τουρισμού και πολιτιστικής κληρονομιάς, με γνώμονα την αειφορία».

Τα συμπεράσματα του Συνεδρίου συνόψισαν ο **Lazare Eloundou, Διευθυντής του Κέντρου Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO** και η **Μαρία Διαμαντοπούλου, Πρέσβης και Μόνιμη Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην UNESCO**

Όπως υπογράμμισε ο **Lazare Eloundou**, «Θέλω να ευχαριστήσω τον Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κυριάκο Μητσοτάκη, για την πολύτιμη υποστήριξή του, η οποία καταδεικνύει τη σημασία που αποδίδει η Ελλάδα στη διαφύλαξη της Παγκόσμιας Κληρονομιάς και στην παροχή βιώσιμων λύσεων στις τρέχουσες προκλήσεις. Θα ήθελα επίσης να υπογραμμίσω τη δέσμευση της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ελλάδας, Λίνας Μενδώνη, η οποία επέμεινε στη σπουδαιότητα να γίνει αυτός ο εορτασμός μία ευκαιρία για την ανάληψη συγκεκριμένης δράσης για τον υπερτουρισμό και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά γενικά -και στην Παγκόσμια Κληρονομιά ειδικότερα- με την παροχή σχετικών παραδειγμάτων από την εφαρμογή της στα μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς στην Ελλάδα».

Σε ό,τι αφορά τα συμπεράσματα για τις προκλήσεις των επόμενων 50 ετών της Σύμβασης αναφέρθηκαν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Διατήρηση της Παγκόσμιας Κληρονομιάς:

Σε στενή συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση, επιλέχθηκε το συνέδριο να εστιάσει σε δύο από τις αυξανόμενες ανθρώπινες πιέσεις που αντιμετωπίζει η Παγκόσμια Κληρονομιά: Την κλιματική αλλαγή και τον υπερτουρισμό. Τέθηκε η ανάγκη για συνεχή διάλογο, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι προκλήσεις της διατήρησης και της ανάπτυξης είναι συμβατές ή και συμπληρωματικές, με την ίδια μέριμνα για την αειφορία. Οι κοινότητες αναγνωρίζονται όχι μόνο ως ενδιαφερόμενοι, αλλά και ως κάτοχοι δικαιωμάτων στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Προσβασιμότητα, αριθμητική και ποιοτική:

Θα πρέπει να συνεχιστεί το επιστημονικό και εκπαιδευτικό έργο σχετικά με την κληρονομιά, ώστε να διευρυνθεί και να διαφοροποιηθεί η κρίσιμη μάζα εκείνων που την κατανοούν και τη διατηρούν. Αλλά και η αξιοποίηση στο έπακρο των νέων τεχνολογιών που θα επιτρέψουν ευρεία “μη επεμβατική” πρόσβαση στα μνημεία της Παγκόσμιας Κληρονομιάς και αποτελεσματικότερη και βιώσιμη διαχείριση.

Αντιπροσωπευτικότητα:

Είκοσι επτά συμβαλλόμενα κράτη δεν έχουν ακόμη καταχωρίσει κανέναν τόπο στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων 12 κρατών της υποσαχάριας Αφρικής, ενώ μόνο η περιοχή της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής

αντιπροσωπεύει το 47% των εγγεγραμμένων ακινήτων. Η αξιοπιστία του καταλόγου παγκόσμιας κληρονομιάς εξαρτάται από την αντιπροσωπευτικότητά του, μια αξιοπιστία που βασίζεται, μεταξύ άλλων, σε ένα σύστημα, στην καρδιά του οποίου βρίσκονται τα τρία συμβουλευτικά όργανα της επιτροπής παγκόσμιας κληρονομιάς, το ICCROM, το ICOMOS και η IUCN, για τη διασφάλιση υψηλών επιστημονικών προτύπων και τη διασφάλιση της προστασίας της κληρονομιάς.

Οικοδόμηση κλιματικής ανθεκτικότητας για την πολιτιστική κληρονομιά:

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί την πιο ταχέως αυξανόμενη απειλή για την εξαιρετική οικουμενική αξία των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς σε όλο τον κόσμο, με το ένα τρίτο των φυσικών μνημείων να επηρεάζεται από την κλιματική αλλαγή, σύμφωνα με το 2020 IUCN World Heritage Outlook. Οι συνέπειες είναι πολλαπλές: Από την προφανή καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς έως την απώλεια της μνήμης ή την απώλεια της εξαιρετικής οικουμενικής αξίας, τη μειωμένη ικανότητα αντιμετώπισης των αναπτυξιακών αναγκών αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις στην αναγκαστική εκτόπιση κοινοτήτων με ιδιαίτερα οξείες συνέπειες για τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Και νέοι “κλιματικοί κίνδυνοι” με τη μορφή σύνθετων γεγονότων εμφανίζονται με μεγαλύτερη συχνότητα και ένταση, αναγκάζοντάς μας να απομακρυνθούμε από το ευρέως διαδεδομένο μοντέλο εκτίμησης των επιπτώσεων στην πολιτιστική κληρονομιά που βασίζεται σε έναν μόνο, μεμονωμένο κίνδυνο. Οι δυνατότητες προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή δεν είναι απεριόριστες και ότι εκτός από τις αντιδράσεις προσαρμογής θα πρέπει να εφαρμοστεί και μια συλλογική προληπτική προσέγγιση.

Η Αφρική προτεραιότητα για τα επόμενα 50 χρόνια:

Οι αφρικανικές τοποθεσίες αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 40% των τόπων σε κίνδυνο που περιλαμβάνονται στον κατάλογο της παγκόσμιας κληρονομιάς και χρήζουν ενισχυμένης προστασίας. Η νέα Στρατηγική Παγκόσμιας Κληρονομιάς για την Αφρική, η οποία βασίζεται σε προηγούμενες διαβουλεύσεις και εμπλουτίστηκε από τις συζητήσεις στους Δελφούς, θα παρουσιαστεί στην Ομάδα της Αφρικής και στη συνέχεια θα δημοσιευθεί πριν από το τέλος του έτους.

Αειφόρος τουρισμός για τα επόμενα 50 χρόνια:

Ο υπερτουρισμός αποτελούσε μείζονα ανησυχία πριν από την πανδημία COVID-19. Ωστόσο, όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι η μεταπανδημική περίοδος αντιμετωπίζει το ίδιο φαινόμενο, το οποίο μάλιστα επιδεινώνεται από αυτό που ορισμένοι αποκαλούν «τουρισμό εκδίκησης». Ο τουρισμός δημιουργεί απόβλητα, εκπομπές

διοξειδίου του άνθρακα, αλλαγές στη χρήση γης για την κάλυψη των αναγκών της τουριστικής υποδομής, αλλά είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι ορισμένα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς δεν θα ήταν βιώσιμα χωρίς τον τουρισμό.

Ο επαναπροσδιορισμός της διαχείρισης των προορισμών απαιτεί μια κατανόηση των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς που να περιλαμβάνει το ευρύτερο περιβάλλον τους και μια αφήγηση που φέρνει τους επισκέπτες πιο κοντά, όχι μόνο στην εξαιρετική οικουμενική αξία τους, αλλά και στις πλήρεις πολιτιστικές και φυσικές αξίες του τόπου και του περιβάλλοντός του.

Η ολιστική προσέγγιση του βιώσιμου τουρισμού επεκτείνεται πέρα από την Παγκόσμια Κληρονομιά και σε άλλους τομείς, όπως η άυλη πολιτιστική κληρονομιά και οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες. Συνεπώς, πρέπει να περιλαμβάνει ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων και να σχεδιαστεί σε στενή σύνδεση με τις κοινότητες που ζουν στις περιοχές και γύρω από αυτές.

Από τις εργασίες του συνεδρίου

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ:

[Η Ελλάδα καταγγέλλει στην UNESCO την εργαλοιοποίηση της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς](#)

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης για την Αγία Σοφία στο συνέδριο της UNESCO

Οι Δελφοί επίκεντρο του διεθνούς διαλόγου για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς

UNESCO: 50 χρόνια από τη Σύμβαση για την Προστασία της Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς - Αποτίμηση, στόχοι, σύγχρονες προκλήσεις